

VEĽHORÁCH A VEĽKÉ

D ZÍCH W

V CU D ES

NAŠI BRU ZASLŮŽILÝ MAJSTER ŠPORTU RADAN KUCHAŘ

Na začiatku nášho výstupu západnou stenou Petit Dru bola kniha. Volala sa „La face W de Dru“. Napísal ju o svojom prvovýstupe Guido Magnone.

Prvývýstup touto cestou v roku 1952 vzbudil veľký rozruch. V horolezeckom svete raz vynášali do neba, inokedy zasa zatracovali prvolezcov. Použitie veľkého množstva technických pomôcok bolo podnetom diskusie o tzv. technokrácii v horolezectve. Umelé pomôcky vraj hrozia vytlačiť z lezenia to, čo je v ňom najkrajšie.

Magnoneho kniha mi počarovala. Je to monografia steny, vrcholiaca výstupom. Skvelé fotografie ukazujú horolezcov v ohromných platinách, ktoré sú prerušované iba obrovskými škárami vo veľkých, strechovitých previsoch.

V tom čase bolo to na jar roku 1955, som sa už pripravoval na zájazd do francúzskych Álp. Chcel som sa potrapiť v severnej stene Grandes Jorasses. Teraz pribudol teda ďalší lákavý cieľ – západná stena Petit Dru. Jorasses boli pre mňa stelesnením vrcholov Álp. Severná stena vyžaduje nielen vrcholné lezecké umenie v skale, ale aj v ľade, s tým sme však vtedy ešte nemali veľa skúseností. V západnej stene Dru som cítil, že napriek jej obťažnosti mi je akosi bližšia, trochu mi totiž pripomína naše pieskovcové veže, pravda, päťdesiatnásobne zväčšené.

Prvé naše zoznámenie s Dru nedopadlo dobre. Chceli sme sa pokúsiť o severnú stenu, avšak nepriaznivé podmienky nás prinútili zľanovať.

V roku 1939 pokoj steny narušajú ako prví pyrenejskí lezci Maillary a Cazaley. Doba však ešte nebola zrelá. O šesť rokov neskoršie skúšajú šťastie horolezci z Marseille, Livanos a Magol. Potom do steny dva razy nastúpil Gaston Rébuffat. Pokusy sa skončili nad hornými terasami. V roku 1949 sa v stene stretli dve vynikajúce družstvá. Marseillčania Livanos a Gabriel a Parížania Schatz s Couzým. Obe družstvá kapitulovali tri dĺžky lana nad hornými terasami. Vignes, Bérardini, Dubost a Magnone v roku 1950 konečne preliezli cez pásmo platin. Vignes objavil v terasách škáru (Fissure Vignes), avšak po niekoľkých dĺžkach lana nezleziteľné previsy zablokovali ich ďalší postup.

Rok 1952 konečne priniesol rozhodnutie. G. Magnone, L. Bérardini, A. Dagory a M. Lanié zdolávajú stenu v dvoch etapách, a to v dňoch 1.–4. a 16.–18. júla. Cesta najťažšou skalnou stenou francúzskych Álp sa otvorila.

V roku 1957 sa pri krásnom jazierku za morénu ľadovca Mer de Glace pod Chatou Charpoua objavili československí horolezci. Iba dvaja: Oldo Kopal a ja.

Dážď. Pršalo výdatne a vytvrvalo. K dažďu pribudol sneh. Už druhú noc sedíme na lanách, zabalení do Zďárskeho vaku opretí jeden o druhého. Naším hotelom je stan a spací vak a reštauráciou benzínový varič s hliníkovou šálkou.

Prší tretí, štvrtý deň. Premočený výstroj nemáme kde sušiť. Až o dva dni neskôr možno vyjsť zo stanu. Skúmame terén pri chate D'Enver des Aiguilles. Turistický chodník je dnes na viacerých miestach zanesený snehovými lavínami. V chate je iba chatár. Nijaký horolezec

sa v tomto psom počasí nevypraví na túru. Pýtame sa, čo hovorí o podmienkach na Jorasses. Kývne rukou a hovorí: „Pár dní to ešte potrvá, kým sa vypravíte na túru.“ Na rozdiel od mnohých tatranských chatárov tunajší vedľa aj horolezcom poradiť a tí sú za ich skúsené rady vďační.

V noci zasa prší. Na druhý deň vietor údolím prehňa hmlu. Mrholí. Sme už skoro zúfalí: byť desať dní v najkrajšej oblasti a hory ani nevidieť, to je už naozaj smola.

Neskoro večer sa hmla náhle trhá a vyjasňuje sa. Konečne sme sa dočkali. Biela nádhera hôr nás však veľmi neteší. Horná časť severnej steny Grandes Jorasses, ktorá vyčnieva za Aiguille du Tacul, je celkom pod snehom. Musíme sa zmieriť so skutočnosťou, že tohto roku už nemožno ísť na Walkerov pilier.

Ale čo západná stena Dru? V jej kolmej strmine sa predsa sneh nemá kde udržať.

Tridsiateho júla neskoro popoludní opúšťame tábor. Sme trochu sentimentálne naladení. Ako sa asi budeme vracat?

Blížime sa ku kamennému táborisku. Odtiaľ sa zvyčajne nastupuje na severnú i západnú stenu Dru. Medzi balvanmi som náhle spozoroval postavu a potom ďalšie dve. „Bon jour!“ pozdravujeme sa z diaľky. Tak sa mi zdá, že tiež prišli na západnú stenu. To by bolo neprijemné. Pristupujeme bližšie a čosi s Oldom po česky rozprávame. Naši noví známi sa nahlas rozosmiali – rozumeli nás. A jedného z nich už aj poznávame. Je to poľský horolezec Stanislav Biel. Tomu sa hovorí náhoda.

Tri hodiny ráno. Rýchlo vyliezame zo spiacieho vaku a pripravujeme si plecniaky. Improvizované raňajky s hojnosťou čaju nás príjemne naladia. Náhlivo dvíhame batohy a vodorovným skalným rebrom, v ktorom je sutina a sneh, nastupujeme. Sme pri snehovom kuželi pod nástupom do žľabu. Aj Poliáci nastupujú. Je úplná tma. Z plecniaka vyťahujeme čakan. Žľab je dnes hádam po prvý raz v histórii výstupov natoľko zasnežený, že budeme môcť pohodlne stúpať prostriedkom. Nečas minulých dní nám tak vrátil jednu stratenú hodinu. Sme na vrchole nástupového kužela. Sekám stupy. Obloha šedne, blíži sa deň. „Koniec lana,“ volá Oldo. Vysekávam v ľade väčšie stupy pre nohy a doťahujem spolulezca. Poliáci sú pri päte snehového kužela. V rannom šere zrazu vidím štyri postavy. Nemylim sa. Do žľabu smerujú ďalšie dve družstvá. To už ozaň nie je potešujúce. Deväť ľudí v stene typu západnej Dru je priveľa. Bol by to zázrak, keby jeden druhému nezhodil kameň na hlavu!

Poliáci a ďalšie dve družstvá majú stupacie železá a dohávajú nás. Tí noví hovoria po francúzsky. V úzkom žľabe zavládol zmätok. Ešte je šero, družstvá sa stretávajú, laná križujú, francúzština sa mieša s poľštinou. Keby sa jeden pošmykol, deviatí by sme zleteli dolu žľabom. Vpredu postupujú dve francúzske dvojice; svojimi železami narušujú hladký povrch firnu a tak sa nám za nimi v závese dobre stúpa.

Dorozumievame sa s našimi dobrými spoločníkmi. Sú to traja Parížania a jeden Švajčiar. Nejdú ako my na západnú stenu, ale na Bonattioho pilier, ktorý má spoločný nástup so západnou stenou Dru. Neskrývajú prekvapenie, že sa tu stretajú s horolezcami z Československa. Steny Dru považujú nad naše sily.

Blíži sa koniec žľabu. Lúčime sa so sympatickými spoločníkmi, voláme im „Bon cours!“ a vzájomne si želáme šťastné stretnutie na vrchole.

Oldo istí pri našej prvej skobe, a ja sekám šikmý travers do mokrého ľadu. Zakrátko stojíme na „Terasse intérieurs“, prvom charakteristickom bode steny. Postupujeme striedavo po krátkych kominikoch a policiach, ktoré sú pokryté drobným štrkom. Nachádzame prvé skoby. Ešte dve dĺžky lana a stojíme na „Terasse superiers“, na horných terasách. Cesta sem nám trvala tri hodiny. Ide to teda dobre. O dvesto metrov vyššie vystupuje zo steny obrovský balvan veľkosti niekoľkopeschodového domu „Bloc coine“. Až na jeho vrchol nás čaká jedna ťažšia dĺžka lana ako druhá.

Teraz je na rade Oldo. V širokom rozpore dolieza k prvému klinu a veša do nej stúpačku. Pri zabezpečovacej skobe sa mi Oldo zdôveril, že vo chvíľke, keď visel v previse, klin sa o kúštiak vytiahol zo skaly.

Nad nami sa teraz v úzkom kominé tiahne Vignesova škára. Je to prvé kľúčové miesto steny. Je dlhá asi 30 m, klasifikácie VI. Na niekoľkých miestach sa v nej trbliete ľad. Teraz si teda overíme, či sme neprecenili svoje sily, keď sme sa odhodlali na dnešný výstup. Vignesova škára

Prvý výstup 29. augusta 1879: vodcovia J. E. Charlet-Straton, P. Payot – F. Follignet. Prvý výstup bez vodcu 10. septembra 1919.

Severná stena

21.–22. augusta 1932: R. Créloz – A. Roch, v zo-
stupe zlanením, z čoho 260 m na lane.

31. VII.–1. VIII. 1935: P. Allain – R. Leninger;
28.–29. augusta 1936: L. Boulazová – vodca R.
Lambert;

4.–5. augusta 1937: L. Devié – G. Gervasutti;
Leto 1945: J. Franco a druhovia – po prvý raz za
jeden deň.

Poznámka: Prví dobyvatelia S steny Dru použili
(vo výstupe) z umelých pomôcok len 7 skôb, z čoho
v tzv. Allainovom závere zatikli 4 skoby.

31. júla 1947: G. Hercog – L. Poulenard (XXV.
priestup!) v najkratšom čase za 5½ hod.!

Západná stena

1. Francúzi L. Bérardini, A. Dagory, G. Magnone:
1.–5. júla 1952; – L. Bérardini, A. Dagory, M. Lai-
né, G. Magnone: 17.–19. júla 1952; 2. Francúzi A.
Billet, R. Gervais, M. Grassin, P. Lenain: 27.–29.
júla – 1954; 3. Angličania J. Brown, D. Whillans:
2.–4. augusta 1954; 4. Francúzi J. Couzy, R. Des-
maison: 23.–25. júla 1955; 5. Nemci J. Lehne, S.
Löw: 9.–11. augusta 1956; 6. Rakúšania H. Buhl,
M. Schmuck: 10.–11. augusta 1956; 7. Francúzi J.
Couzy, R. Desmaison: 10.–14. marca 1957; 8. Cs.
horolezci O. Kopal, R. Kuchař: 31. júla – 1. au-
gusta 1957; 9. Poliáci S. Biel, J. Długosz, C. Mo-
matiuk: 31. júla – 1. augusta 1957; 10. Nemec P.
Diener, Švajčiari M. Niedermann, Nemci A. Erden-
kaüfer, Ubelhör, H. Kettner, A. Kleemaier: 5.–6.
augusta 1957; 11. Rakúšania D. Marchart, W. Phi-
lipp: 8.–9. augusta 1957; 12. Angličania J. a R.
Smith: 8.–9. augusta 1958; 13. Nemci G. Jahr, H.
Rost: 29.–31. augusta 1958; 14. Švajčiari S. Abder-
halden, E. Forrer: 14.–16. septembra 1958; 15. An-
gličania G. Oliver, E. Rayson: júl 1959; 16. Juho-
slavania N. Drasler, A. Kunaver: júl 1959; 17. Bel-
gickania J. Duchesne, A. Focquet: august 1959; 18.
Francúzi P. Kohlmann, P. Mazeaud: 5.–7. augusta
1959; 19. Rakúšania W. Almerger, K. Ring: 5.–7.
augusta 1959; 20. Juho-slavania N. Fajdigová, A.
Mahkota: 5.–7. augusta 1959; 21. Švajčiari Hürle-
mann a X: 6.–7. augusta 1959; 22. Nemci K. Bran-
des, K. H. Ehlers: 6.–7. augusta 1959; 23. Rakúša-
nia K. Schönthaler, W. Stefan: 7.–8. augusta 1959;
24. Rakúšania W. Axt, R. Blach: 7.–8. augusta
1959; 25. Nemci W. Schrötthe, W. Schmidt: 18.–19.
augusta 1959; 26. Rakúšan H. Raditschnig, Švajčiari
M. Vaucher: 19. augusta 1959; 27. Francúzi R. Guil-
laume, A. Vieille: 26. augusta 1960.

Bonattiho pilier

1. Talian W. Bonatti sám: 17.–22. augusta 1955;
2. Taliani C. Giudici, G. Radaelli, C. Mauri, D.
Piazza; Švajčiari R. Habersaat, R. Wohlschlag;
Francúzi A. Billet, Y. Kollop, E. Troskar, R. Salson:
23.–26. júla 1956; 3. Rakúšania T. Egger, H. Ra-
ditschnig: 31. júla – 1. augusta 1956; 4. Švajčiari
M. Bron, Francúzi M. Grassin, P. Leseur, R. Para-
got: 31. júla – 2. augusta 1957; 5. Švajčiari J.
Braun, H. Weber: 15.–18. júna 1958; 6. Rakúšania
R. Blach, W. Phillipp, Angličania C. J. S. Boning-
ton; H. Mac Innes, P. Ross, D. Whilans: 19.–21.
júla 1959; 7. Rakúšania S. Madreiter, H. Jesacher:
17.–19. júla 1959; 8. Švajčiari M. Vaucher, Francúz
P. Cauderlier: 18.–20. júla 1959; 9. Švajčiari H.
Cretton, M. Darbellay: 20.–21. septembra 1959; 10.
Rakúšania F. Purtscheller, W. Spitzenstätter: 21.–24.
júla 1960; 11. Nemci T. Kinshofer, A. Mannhardt,
H. Kettner, D. Ohngemach: 26.–29. júla 1960; 12.
Švajčiari Hachler a Strickler: 24.–26. augusta 1960;
13. Francúzi R. Guillaume, A. Vieille: 15.–17. mar-
ca 1961.

Literatúra:

Taternik R. XXIX, 1947, obr. 96.
Guide Vallot, III, Paris 1949
La Montagne, No 34/1961.
Mont Blanc aux sept vallées.

KRESLIL INŽ. K. KIRÁLY PODĽA FOTOGRAFIE Z ANNALES
1956 DU GROUP DE HAUTE MONTAGNE, TEXT A ÚPRAVA
– AP.

- ■ ■ ■ ■ OZNAČUJÚ NÁSTUPOVÝ ŽLAB POD Z STENOU
  - — — — — OZNAČUJÚ VÝSTUP Z STENOU
  - ■ ■ ■ ■ OZNAČUJÚ VÝSTUP BONATTIHO PILIEROM
  - OZNAČUJE PŘIBLIŽNÝ SMER VÝSTUPU S STENOU
- DÁTUMY ZNAMENAJÚ PRVÝ VÝSTUP NA ŠTÍT A JEDNOTLI-
VÝMI SMERMI V STENÁCH